

EPILOG:

DEN SORTE MIKROFON:

Herefter er det umuligt at beskrive, hvad der foregår i det tumultagtige inferno, der udvikler sig. Alle råber og skriger i munden på hinanden, så det er svært at skelne de enkelte ord. Man kan dog, hvis man lytter godt efter, høre at der formentlig bliver råbt: Skyd efter benene, hvilket kunne tyde på, at der blev spillet håndbold. Nogle er overbeviste om, at der bliver råbt: Skyd efter venerne, hvilket så skulle tyde på, at der blev junket. En anden fløj mener imidlertid, at det der bliver råbt, er: Skyd efter stenene, og hvis det er tilfældet, kunne det tyde på, at der blev spillet Curling. Endelig er der en mindre gruppe, der igen og igen tolker råbet som: Skyd efter renerne. Dette skulle pege i retning af, at nogle lapper med rener har invaderet lejligheden. Det er med andre ord lidt uklart hvad der bliver råbt, men råbt det bliver der. Kort efter bliver lampen, hvor jeg er ophængt, ramt af et stump instrument og jeg bliver afbrudt ...

Helle Helle (født 1965)

Dansk forfatter, uddannet på Forfatterskolen. Skriver især kortprosa og noveller i en objektiv stil om mennesker i karakteristiske situationer.

Fasaner er hentet fra novellesamlingen *Rester*.



Fasaner (1996)

Det ringer på, og nede foran døren står en mand, der præsenterer sig som Richard. Hans tøj er vådt, det har regnet i flere timer, en opløst avis ligger på trappestenen.

Han undskylder, at han trænger sig på, men han har engang boet til leje i dette hus, på førstesalen, om jeg bor der nu? Jeg siger, at det gør jeg. Han undskylder igen, han har ikke været i bydelen i flere år, og nu kom han så tilfældigt forbi; han skulle hente nogle fasaner hos en mand, der havde annonceret i avisen. Og så standsede han foran huset her på hjemvejen, siger han, fordi han glemte et par genstande nede i kælder-
10 ren, dengang han flyttede. Et billede, og muligvis en lille kommode.

Jeg siger, at jeg venter gæster her om et øjeblik. Han stikker hovedet lidt ind i opgangen og siger, at han nok mente, der lugtede af gullasch. Jeg siger, at det er en italiensk gryderet med soltørrede tomater. Han forstår ikke, hvad jeg siger og beder mig om at gentage. Jeg siger, at det
15 kan være lige meget.

Manden spørger, om det stadig er et VVS-firma, der holder til i stueetagen. Det er det. Han griner og spørger om flere ting. Om der stadig er en vakkelvorn brusekabine nede under trappen. Om døren stadig står og klapper hver nat, om kælderen stadig flyder med malerbøtter og en gammel jukebox. Jeg siger, at det her hus vist altid har været lidt i uorden. Men at huslejen stadig er billig, og her er også rart om sommeren, når vinduerne kan stå åbne, og det er varmt udenfor.

Jeg lukker ham ind i opgangen, han insisterer på at tage sine støvler af. Ellers skal du bare vaske gulvet i morgen, siger han. Og nu skal han nok skynde sig at hente tingene nede i kælderen, så jeg kan komme videre med min gullasch. Han er næsten sikker på, at den lille kommode står i det bageste kælderrum. Jeg behøver slet ikke at hjælpe ham med at lede, det varer kun et øjeblik.

Han går derned på strømpefødder, jeg går op i lejligheden og rører i gryderetten. Jeg tager fløden ud af køleskabet, hælder lidt i gryden, sætter fløden tilbage igen. Så kan jeg høre, at han bakser med kommoden, bærer den op ad kældertrappen og stiller den på gulvet i opgangen. Han råber op til mig, om han lige må forstyrre en gang til, jeg har vel ikke en lommelygte, han kan låne? For han kan ikke finde billedet, men det står helt sikkert på gulvet inde i mørket, han tænkte nok, at der stadig ikke var lys derinde. Jeg råber ned til ham at jo, selvfølgelig.

Jeg ejer ikke en lommelygte. Af en eller anden grund går jeg alligevel rundt og leder, skramler med skufferne, så han kan høre mig. Jeg ender med at tage et stearinlys og en æske tændstikker og gå ned til ham.

Det er virkelig alt for farligt, siger han. Ingen bør gå rundt i den kælder med levende lys, tænk på alle malerbøtterne, det er en ren brandfælde. Men måske, hvis jeg går med ned i kælderen og holder lyset for ham og kun koncentrerer mig om det, så skal han nok lede. Hvis jeg altså lige har tid.

Heldigvis kommer jeg i tanke om cykellygterne, jeg løber op og finder dem i min frakkelomme, løber ned til ham igen. Han sætter den ene lygte fast i sin rullekrave, den anden holder han i hånden. Han går ned i kælderen igen, jeg sætter mig på den lille kommode, han har stillet fra sig.

Jeg kan høre, at han leder dernede, uden at finde billedet. Han råber op til mig, om det er min gode lænestol, der står midt på gulvet. Jeg råber til ham, at den tilhører VVS-firmaet. Han kan ikke forstå, at de lader sådan en god lænestol stå dernede og blive glemt. Så spørger han, om han lige må låne mit toilet, nu hvor han alligevel er i kælderen. Selvfølgelig, råber jeg og begynder at nynne.

Han kommer op fra kælderens og spørger, om han må være så fræk at benytte min håndvask oppe i lejligheden, han vil gerne have vasket sine hænder efter toiletbesøget, sådan har han det bare. Jeg lader ham gå foran mig op ad trappen.

5 I køkkenet vasker han hænderne grundigt og tørrer dem i sine bukser, de er alligevel helt gennemblødte, siger han og løfter grydelåget ned til den italienske ret. Jeg spørger, om han vil have et glas vand, før mine gæster kommer. Det vil han meget gerne.

10 Han går ind i stuen. Han taler om, at det er utroligt, så meget møbler kan forandre en stue. Der i hjørnet stod hans tv, men spisebordet havde han samme sted som nu. Han kan genkende en knast i bjælken over sofaen, spørger, om det stadig trækker så meget, at man kan slukke et stearinlys foran vinduet. Jeg siger, at det ved jeg virkelig ikke. Han spørger,
15 om han ikke nok må vise mig det og beder mig hente stearinlyset og tændstikkerne fra før. Han tænder lyset, holder det foran vinduet, flammen blæser ud, han nikker.

Han drikker sit vand i små slurke. Det var alligevel ærgerligt med billedet, siger han. Det var en ungdomsgave fra hans bror. Det forestillede en solsikke med rødder i havet, han fik det, da han fyldte 21. I dag er han 41 og hvor gammel er jeg? 32, siger jeg. Det er ikke helt sandt.

Imens han sidder og genkender udsigten, går jeg ind i soveværelset. Jeg
25 løfter hurtigt billedet ned fra væggen og skubber det ind under sengen. Så kommer han efter mig. Han siger, at hans seng stod det samme sted, men der er selvfølgelig heller ikke så mange andre muligheder. Han spørger, hvor jeg har købt mit klædeskab. Jeg har købt det i et stormagasins. Han spørger, om han må kigge ind i det, og jeg siger, at det må
30 han ikke. Han undskylder sin nysgerrighed, forklarer, at han bare er på udkig efter et klædeskab selv, og det skal have mindst to hylder til sko. Jeg siger, at man vel selv kan bestemme, om man vil sætte sko på hyl-derne. Han siger, at det kan man faktisk ikke. Visse hylder er specielt indrettet til sko, det er noget med belægningen og afstanden til de øv-
35 rige hylder; jeg siger, at så blev jeg så meget klogere.

Han spørger, om han skal hjælpe mig med at dække bord. Nej, siger jeg, det er en tradition, at mine gæster gør det selv. Han siger, at det må være nogle beskedne gæster, jeg holder mig. Om han ikke skal folde ser-
40 vietter eller lægge knive og gafler parat? Nej, siger jeg.

Han sidder i vindueskarmen og ærgrer sig over billedet. Hans bror havde købt det på en rejse til Berlin og tabt det, da han steg af toget. Derfor måtte broderen bekoste en ny ramme hos glarmesteren, før han
45 forærede det til Richard på hans 21-års fødselsdag. På den måde havde

billedet sin egen historie, og så forestillede det som sagt en solsikke med rødderne i havet og en hel masse små fisk, der nærmest blev kvalt i rodnettet.

Han spørger, om der stadig ligger en ekstranøgle til VVS-firmaet under blomsterkummen nede i gården. For det kan jo være, at nogle fra firmaet har fundet billedet i kælderen og hængt det inde på kontoret, sekretæren måske, hun kunne godt finde på det. Og så kunne han jo lige hente nøglen og låse sig ind, bare for at se efter.

Så går jeg ind i soveværelset og trækker billedet ud under sengen, jeg giver det til ham og siger, at det var beskrivelsen af de kvalte fisk, der fik mig til at huske. At jeg selv fandt billedet nede i mørket, umiddelbart efter, jeg var flyttet ind, og at jeg tog det med op i lejligheden, fordi jeg manglede noget at hænge på væggen. Men at det havde ligget under min seng siden; at jeg sådan set havde glemt det.

Han bliver glad, han holder billedet frem for sig. Han spørger, om jeg nu ikke tror, at jeg kommer til at savne det? For mine vægge er faktisk lidt tomme. Jeg siger, at jeg ikke kan savne noget, der bare har ligget under min seng.

Så har han jo egentlig ikke mere at gøre her, siger han. Kommoden har han også fået, den skal bare lige vaskes af, så er den klar til brug. Billedet vil han hænge over kommoden, som skal stå ved siden af det klædeskab, han bliver nødt til at købe. Alle hans sko står hulter til bulter, han har virkelig brug for et sted at sætte dem.

Han spørger, om han må give mig en fasan som tak for min venlighed. Han har lige købt femten af en jæger, han vil gerne forære mig en enkelt, den er blevet skudt i weekenden, skal bare hænge fra hovedet nogle dage og plukkes. Og ned i en gryde.

Jeg siger nej tak, det kan jeg ikke tage imod, og iøvrigt ved jeg slet ikke, hvor jeg skulle gøre af den. Han foreslår, at jeg hænger den uden for køkkenvinduet, det ville han gøre. Jeg siger nej tak, jeg ved heller ikke, hvordan den skal plukkes. Om han skal forklare mig det? Jeg siger nej og går hen mod døren. Det var da ærgerligt, siger han og følger efter mig ned ad trappen.

Han tager sine støvler på og trykker min hånd, før han løfter kommoden op og bærer den ud i regnen med billedet liggende i en skuffe.

Jeg står i køkkenet og rører i min gryderet. Det varer lidt, så kan jeg høre, at han kører væk i sin bil. Jeg øser mad op, går ind i stuen, tænder for fjernsynet. Jeg sætter mig i sofaen og spiser. Jeg tager fjernbetjeningen, skruer ned for lyden. Der er helt stille, bortset fra regnen.

Lyset er stadig tændt i opgangen. Jeg går ned ad trappen og tager i yderdøren, sikrer mig, at den er låst. Lidt efter kigger jeg ud. Alting er mørkt; der er ikke en bil på vejen. På trappetrinet ligger en fasan, dyngvåd. Som om den er druknet efter sin død. Dens fjer er brune og grønne.

Jan Sonnergaard (født 1963)

Dansk forfatter og debattør. Debuterede i 1997 med den kradse novellesamling *Radiator* der skildrer mennesker i de sociale yderzoner i velfærdssamfundet. *Fallit* er hentet herfra.



Fallit (1997)

Da det ringede på døren onsdag eftermiddag vidste jeg, at det var ham – og hele denne uge og sidste uge med havde jeg vidst, at han ville komme, og at jeg ikke på nogen måde kunne undgå det, ligegyldigt hvad jeg fandt på. Men som de fleste jo altid gør, når de står over for noget ganske forfærdeligt, så fortrængte jeg alt, og tænkte:

- Det går jo nok, – og:
- Så slemme er de vel heller ikke, – og:
- Du ligger nederst i bunken, – og:
- Måske sker der et eller andet. –

Men nu var han her, og jeg var klar over, at det var ham, allerede inden jeg åbnede døren. Og jeg kunne godt have undgået det, i det mindste i dag. Jeg kunne have udskudt det et stykke tid, for jeg kunne jo undlade at åbne for ham, og så ville han vel gå igen, og dét ville give mig en dag eller to mere, og *måske* ville dét redde mig. Det var sandt at sige ikke alt for sandsynligt, men muligheden ville i det mindste have været der, og hvis jeg undlod at åbne nu, ville der måske gå to eller tre dage mere, inden han kom igen, og måske var det netop de par dage, der kunne redde mig, forudsat, naturligvis, at der skete noget, jeg ikke havde regnet med, at der kom en gud op fra maskinen eller en rar mand med en papkasse. Men jeg troede ikke på det, ikke for alvor. Så jeg åbnede.

Og han var langt fra så frygtindgydende, som jeg havde forestillet mig.

Han var lidt gammel, omkring de 50, og han var hverken særlig velklædt eller høj eller grim eller ondskabsfuld at se til. Han var nærmest anonym, og lidt trist, og han var ikke aggressiv, slet ikke. Han blev stående udenfor, på min dørmatte, og han præsenterede sig og fortalte, hvem der havde sendt ham. Han spurgte, om jeg var den, jeg var, og da

rar mand med en papkasse
under en af bryggeri-
arbejdernes overenskomst-
stridige arbejdsnedlæggelser i
begyndelsen af 1980'erne blev
de støttet af »rar mand med
en papkasse« med penge til
strejkekassen. Den rare mand
var sømændenes formand
Preben Møller Hansen